

**VERTYBINIŲ POPIERIŲ RINKOS IR PENSIJŲ FONDŲ VALSTYBINIS
REGULIAVIMAS IR PRIEŽIŪRA**

(programos pavadinimas)

PROGRAMOS APRAŠYMAS

1b forma

| | | | |
|-----------------------|--|-------|-----------|
| Biudžetiniai metai | 2009 | | |
| Asignavimų valdytojas | Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisija | Kodas | 909001553 |

Programos parengimo argumentai

Vertybinių popierių komisija vykdo vieną programą. Programa skirta įgyvendinti Vertybinių popierių komisijai Finansinių priemonių rinkų, Vertybinių popierių, Kolektyvinio investavimo subjektų, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo, Pensijų kaupimo, Profesinių pensijų kaupimo įstatymuose numatytas funkcijas. Vykdam programą, siekiama užtikrinti finansinių priemonių rinkos efektyvų funkcionavimą, investuotojų saugumą, sąlygų, sudaromų paslaugų teikėjams, vienodumą, pensijų fondų, kolektyvinio investavimo subjektų kūrimosi skatinimą, finansinių priemonių rinkos vystymuisi palankios mokesstinės aplinkos užtikrinimą.

Programa atitinka Vertybinių popierių komisijos misiją. Pagrindinis programos tikslas yra valstybinės ekonominės politikos, skatinančios finansinių priemonių rinką, formavimas, informacijos apie finansinių priemonių rinką skleidimas, rinkos priežiūros, atitinkančios geriausią tarptautiniu mastu pripažintą praktiką, užtikrinimas, tolimesnė integracija į Europos Sąjungą. Programa orientuota į Vertybinių popierių komisijos atliekamų funkcijų kokybinį gerinimą, naudojant informacinę duomenų kaupimo ir apdorojimo sistemą, keliant aukštesnius kvalifikacinius reikalavimus darbuotojams, naudojant valdymo informacinę sistemą.

Programos kodas 01

Programos tikslo kodas 01

Programos tikslo pavadinimas:

Finansinių priemonių rinkų, Vertybinių popierių, Kolektyvinio investavimo subjektų, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo, Pensijų kaupimo, Profesinių pensijų kaupimo įstatymų nustatytų Vertybinių popierių komisijos uždavinių ir funkcijų įgyvendinimas.

Programos tikslo pasiekimui įvertinti numatomas rezultato kriterijus – **užtikrintas vertybinių popierių rinkos ir pensijų fondų efektyvus valstybinis reguliavimas ir priežiūra.**

Tikslo įgyvendinimo aprašymas:

Pagrindinis uždavinys įgyvendinant šį tikslą - Vertybinių popierių komisijos darbo plano, užtikrinančio komisijos uždavinių ir funkcijų įgyvendinimą, savalaikis vykdymas (uždavinio kodas 01).

Siekiant programos tikslo svarbu parengti teisės aktus, reglamentuojančius finansinių priemonių rinką, kuriais būtų perkeliama ES direktyvos, finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių kapitalo pakankamumo skaičiavimą, finansų maklerio įmonių informacijos teikimą bei kitus normatyvinius aktus, o taip pat užtikrinti priežiūrą, kaip minėti ūkio subjektai laikosi nustatytų teisinių normų. Atsižvelgiant į tai bus atliekamas **investicinių paslaugų ir finansinio turto valdymo paslaugų teikėjų veiklos reguliavimas ir priežiūra (priemonės kodas -01)**

Įgyvendinant programos tikslą būtina rinkti, kaupti, analizuoti vertybinių popierių biržų ir Centrinio depozitoriumo veiklos, komercinių bankų, teikiančių investicines paslaugas ir finansų maklerio įmonių bei valdymo įmonių periodines veiklos, finansines bei kapitalo pakankamumo ataskaitas. Rengti analitinius šios informacijos apibendrinimus; stebėti, analizuoti, tikrinti bei kitaip prižiūrėti vertybinių popierių apyvartą, Lietuvos centrinio depozitoriumo ir vertybinių popierių biržos veiklą bei atlikti su tuo susijusius tyrimus, o taip pat rengti ketvirtines finansinių

priemonių rinkos apžvalgas, analitinius apibendrinimus apie finansinių priemonių rinką bei jos plėtrą, ruošti Komisijos veiklos metines ataskaitas. Visa tai įgyvendinti numatoma **skleidžiant informaciją apie finansinių priemonių rinką (priemonės kodas – 02)**.

Siekiant įgyvendinti programos tikslą būtina rengti ir tobulinti teisės aktus, reglamentuojančius investicinių kintamojo kapitalo bendrovių ir valdymo įmonių licencijavimą, profesinių pensijų asociacijų steigimą, reorganizavimą, veiklą bei likvidavimą; prižiūrėti, kaip šie ūkio subjektai laikosi teisės aktų reikalavimų bei organizuoti patikrinimus; tikrinti ir analizuoti investicinių kintamojo kapitalo bendrovių ir valdymo įmonių periodines ataskaitas, pranešimus apie pensijų fondų turto sudarytus sandorius.

Realizuojant programoje numatytus tikslus būtina įgyvendinti ES skaidrumo sistemos reikalavimus, tikrinti, ar emitentų periodinėse ataskaitose pateikta informacija atitinka įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių informacijos atskleidimą, reikalavimus; rinkti, kaupti ir tvarkyti pagrindinius duomenis apie emitentus, jų išleistus vertybinius popierius, esminius įvykius, akcijų paketų įsigijimus, netekimus ir oficialius siūlymus. Užtikrinti informacijos pateikimą visuomenei bei jos saugojimą. Tai įgyvendinti numatoma **tobulinant emitentų informacijos atskleidimo sistemos reglamentavimą (priemonės kodas – 03)**.

Siekiant sėkmingai vykdyti įstatymų nustatytas Komisijos funkcijas ir pasiekti užsibrėžtą tikslą, svarbiausias uždavinys yra užtikrinti Komisijos veiklos organizavimą. Tai įgyvendinant vykdomas **Komisijos personalo valdymas, tvarkoma finansų apskaita ir vykdoma finansų kontrolė, atliekami pirkimai, siekiant sukurti tinkamas darbo sąlygas darbuotojams, užtikrinamas informacinės infrastruktūros eksploatavimas (priemonės kodas– 04)**,

Siekiant užtikrinti Finansinių priemonių rinkų direktyvos reikalavimus bei efektyviau vykdyti įstatymuose nustatytas priežiūros funkcijas, 2009 metais numatoma vykdyti investicinį projektą – **Ilgalaikio turto įsigijimas (priemonės kodas – 05)**, kuris apims kompiuterinės technikos ir programinės įrangos atnaujinimą.

Investicijų projekto tikslas:

Techninių sąlygų sukūrimas, šiuolaikinių technologijų įdiegimas, darbuotojų darbo sąlygų pagerinimas siekiant strateginių tikslų ir įgyvendinant įstatymų nubrėžtus uždavinius.

Šis investicijų projektas apima kompiuterinės įrangos (serverių) ir licencijų įsigijimą.

2008 metais įgyvendinus investicijų projektą Komisijoje buvo įdiegta Sandorių duomenų rinkimo, perdavimo ir prekybos priežiūros informacinės sistema (Transactions Reporting System – TRS). Ji sukurta siekiant įgyvendinti Finansinių priemonių rinkų direktyvos 2004/39/EB 25, 32 ir 58 straipsnių reikalavimus - užtikrinti efektyvią vertybinių popierių prekybos, vertybinių popierių viešosios tarpininkų veiklos priežiūrą, apsaugoti pasitikėjimą vertybinių popierių rinka, užtikrinti investuotojų interesų apsaugą, teikti apibendrintą informaciją apie Lietuvos vertybinių popierių rinką ir keistis reikiama informacija su kitomis Europos Sąjungos valstybių narių finansų rinkos priežiūros institucijomis.

Pagal CESR sprendimą 2009 m. bus vykdomas antrasis TRS sistemos vystymo ir plėtimo etapas. Pagrindinis šio etapo tikslas – sukurti ir įdiegti visos Europos finansinių priemonių nuorodų duomenų bazę (*Instrument Reference Database – IRD*) ir Alternatyvų finansinių priemonių identifikavimo mechanizmą (*Alternative Instrument Identifier – AII*). Todėl visos Europos Sąjungos priežiūros institucijos turi sukurti ir įdiegti savo lokalių TRS sistemų pakeitimus. Kadangi nauji programos kodo pakeitimai turi būti kuriami, diegiami ir bandomi atskirai nuo realiai veikiančios TRS sistemos, Komisija turi turėti alternatyvią, virtualią, TRS sistemą dubliuojančią aplinką.

Taip pat, pagal Vertybinių popierių komisijos ir švedų finansų rinkos priežiūros institucijos Finansinspektionen susitarimą, naujieji TRS sistemos pakeitimai bus kuriami švedų specialistų ir vienas iš privalomų šio susitarimo reikalavimų yra Komisijoje turėti bent vieną atskirą testavimo aplinką. Be to, visi TRS programos kodo pakeitimai pirmiausiai bus įdiegiami atsarginėje aplinkoje, išbandomi vietoje ir su vietos rinkos dalyviais bei kitomis ES priežiūros institucijomis. Lygiagrečiai realiu laiku turės veikti įdiegta TRS sistema.

Dėl minėtų priežasčių alternatyviai TRS sistemai dubliuoti ir testavimo aplinkai sukurti reikalingas atskiras serveris. Jame būtų virtualiai imituojama visa TRS sistemos serverių aplinka.

Vertybinių popierių komisijoje nuo 2001 metų veikia Komisijos informacinė sistema, kurioje kaupiami duomenys apie fizinius ir juridinius rinkos dalyvius, prižiūrimas bendrovės, jų finansiniai ir veiklos rodikliai ir kita svarbi kasdieniniame darbe reikalinga informacija. Ši sistema ir jai reikalinga duomenų bazių valdymo programinė įranga „Progress“ įdiegta HP-UX serveryje. Efektyvus kiekvieno serverio darbas įprastai numatomas 5 metams. Vėliau jį reikia ženkliai atnaujinti arba keisti. Komisijos turimas HP-UX serveris moraliai nusidėvėjęs, jo techninės ir programinės įrangos palaikymas pasidarė per brangus, nes tokio tipo serveriai jau senokai neteikiami rinkai. Kadangi Komisijos informacinėje sistemoje sukaupta daug svarbios informacijos, kuri priežiūros tikslams nuolat naudojama. Šią sistemą būtina eksploatuoti saugioje ir efektyvioje aplinkoje. Todėl reikia Komisijos informacinę sistemą ir DBVS „Progress“ perkelti į efektyvesnę ir mažiau palaikymo išlaidų reikalaujantį virtualų LINUX serverį.

Duomenis TRS sistemai vietos rinkos dalyviai pateikia keliais būdais. Visos didžiosios ir keletas mažesniųjų FMĮ duomenis pateikia FTP protokolu. Norint užtikrinti saugų, savalaikį ir nepertraukiamą duomenų iš FMĮ surinkimą, Komisijai reikia įsigyti „Titan FTP Server – Enterprise Edition“ licenciją su palaikymo mokesčiu. Tai padėtų geriau ir operatyviau organizuoti visą duomenų apsikeitimo procesą, o esant sudėtingai situacijai, kada vietos specialistai negalėtų išspręsti susidariusių problemų, galima būtų operatyviai kreiptis tiesiai į gamintoją bei laiku gauti reikiamą atsakymą ir sprendimą.

Daug Komisijos gaunamų raštų ir dokumentų pateikiama PDF formatu. Ypač daug tokių dokumentų gaunama iš Europos Sąjungos organizacijų ir institucijų. Komisijos darbuotojai šiuos dokumentus naudoja, rengdami atitinkamus teisės aktus, taisykles ar rekomendacijas. Nuolat iškyla poreikis šiuos dokumentus redaguoti, keisti ar versti į lietuvių kalbą, todėl reikalinga speciali programa „ABBYY Fine Reader 9.0“, kuri dokumentus minėtu formatu konvertuoja į redaguojamą formatą todėl numatoma įsigyti šios programinės įrangos licenciją.

Komisijos darbuotojai, kasdien atlikdami numatytas funkcijas ir vadovybės pavedimus, turi skaityti ir analizuoti tarptautinių organizacijų CESR ir IOSCO teisės aktus ir direktyvas, nuolat vykdo susirašinėjimą su šių organizacijų ir kitų užsienio valstybių finansų rinkos priežiūros institucijų darbuotojais. Šiam darbui įprastai naudojama anglų kalba, todėl darbuotojams būtinas elektroninis anglų kalbos žodynas „Anglonas“, kad būtų tinkamai parengiami raštai anglų kalba.

Numatyta įsigyti 50 šios programinės įrangos licencijų.

Komisijos darbuotojai taip pat rengia daug teisės aktų, įvairių taisyklių ir rekomendacijų lietuvių kalba. Siekiant užtikrinti nepriekaištingą lietuvių kalbos taisyklių taikymą, visi darbuotojai turi turėti galimybę parengtus raštus patikrinti su atitinkama programine įranga „Juodos avys“, kurios licencijų numatyta įsigyti 50 vienetų.

Numatomas investicijų projekto įgyvendinimo rezultatas:

Įgyvendinus Ilgalaikio turto įsigijimo investicinį projektą, bus įvykdyti Finansinių priemonių rinkų direktyvos 2004/39/EB 25, 32, 58 straipsnių reikalavimai, efektyviau vykdant vertybinių popierių prekybos, vertybinių popierių viešosios tarpininkų veiklos priežiūrą, užtikrinant investuotojų interesų apsaugą ir keičiantis informacija apie Lietuvos vertybinių popierių rinką su kitomis Europos Sąjungos valstybių narių finansų rinkų priežiūros institucijomis, darbo vietos aprūpintos licencijuota programine įranga.

Investicijų projektas - Ilgalaikio turto įsigijimas – bus vykdomas 2009 metais, jo įgyvendinimui prireiks iš viso 132 tūkst. Lt.

Uždavinio įgyvendinimui numatyti šie produkto kriterijai:

- P-01-01-01-01 Teisės aktų projektų rengimas (vnt.);
- P-01-01-01-02 Kompleksiniai rinkos dalyvių patikrinimai (finansų maklerio, finansų patarėjų, valdymo įmonių ir jų valdomų kolektyvinio investavimo subjektų bei pensijų fondų, vertybinių popierių biržos, centrinio vertybinių popierių depozitoriumo) (vnt.);
- P-01-01-01-03 Emitentų finansinių ataskaitų atitikimo TAS-ams patikrinimai (vnt.);

- P-01-01-01-04 Emitentų skelbiamų esminių įvykių atskleidimo patikrinimai (vnt.);
- P-01-01-01-05 Periodinės informacijos atskleidimas (proc.);
- P-01-01-01-06 Pensijų fondų sandorių duomenų patikrinimas (proc.);
- P-01-01-01-07 Finansų maklerių kvalifikacinių egzaminų rengimas (vnt.);
- P-01-01-01-08 Komisijos atstovavimas teismuose (proc.);
- P-01-01-01-09 Interesantų skundų išnagrinėjimas (proc.)
- P-01-01-01-10 Sandorių duomenų dėl finansinių priemonių kokybės patikrinimas (proc.);
- P-01-01-01-11 Pranešimų dėl piktnaudžiavimo rinka signalų patikrinimas (proc.);
- P-01-01-01-12 Įsigytų per metus serverių skaičius (vnt.);
- P-01-01-01-13 Įsigytų per metus programinės įrangos licencijų skaičius (vnt.);
- P-01-01-01-14 Investuotojų švietimo priemonių įgyvendinimas (vnt.).

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas:

Numatoma, kad vykdant programą, bus užtikrinta efektyvi rinkos dalyvių priežiūra, investuotojų, pensijų fondų dalyvių apsauga. Didelis dėmesys bus skiriamas informacijos apie finansinių priemonių rinką skleidimui, rinkos skaidrumo užtikrinimui, konkurencijos sąlygų finansinių priemonių rinkoje užtikrinimui, finansinių priemonių rinkos plėtros skatinimui, investavimo kultūros ugdymui, pensijų fondų, kolektyvinio investavimo subjektų priežiūrai.

Asignavimai ir finansavimo šaltiniai (tūkst. litų)

| Ekonominės klasifikacijos grupės | Patvirtinti asignavimai 2008-iesiems metams | Patvirtinti asignavimai biudžetiniams 2009-iesiems metams | | | Projektas 2010-iesiems metams | Projektas 2011-iesiems metams |
|--|---|---|--------------------|---------|-------------------------------|-------------------------------|
| | | bazinis biudžetas | pakeitimai/ naujas | iš viso | | |
| 1. IŠ VISO ASIGNAVIMŲ | 6616,0 | | | 5423 | 6133,0 | 6133,0 |
| išlaidoms | 6257,0 | | | 5291 | 6133,0 | 6133,0 |
| iš jų darbo užmokesčiui | 2883,0 | | | 2692 | 3143,0 | 3143,0 |
| turtui įsigyti | 359,0 | | | 132 | | |
| 2. Finansavimo šaltiniai | | | | | | |
| 2.1 Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas | 6616,0 | | | 5423 | 6133,0 | 6133,0 |
| iš jo: | | | | | | |
| bendrojo finansavimo lėšos | | | | | | |
| ES lėšos | | | | | | |
| kitos specialiųjų programų lėšos | | | | | | |
| 2.2 Kiti šaltiniai | | | | | | |
| Etatų skaičius programai | 59 | | | 54 | 59 | 59 |

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai:

Šiai programai įgyvendinti Vertybinių popierių, Finansinių priemonių rinkų, Kolektyvinio investavimo subjektų, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo, Pensijų kaupimo, Pensijų sistemos reformos įstatymai alternatyvių finansavimo šaltinių nenumato. Biudžeto lėšų stygius trukdys tinkamai vykdyti programos tikslus ir uždavinius.

Susiję įstatymai ar kiti svarbūs teisės aktai:

Vertybinių popierių įstatymas, Finansinių priemonių rinkų įstatymas, Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymas, Pensijų kaupimo įstatymas, Profesinių pensijų kaupimo įstatymas, Akcinių bendrovių įstatymas, Komerčių bankų įstatymas, Draudimo įstatymas, mokesčių įstatymai, apskaitos ir finansinės atskaitomybės įstatymai.

Kita svarbi informacija:

Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisija yra Tarptautinės vertybinių popierių komisijų organizacijos (IOSCO) narė, Europos vertybinių popierių rinkų reguliavimo institucijų komiteto (CESR) narė ir Tarptautinės pensijų priežiūros institucijų organizacijos (IOPS) narė, turinti stebėtojos statusą. Jos veikla, uždaviniai ir funkcijos atitinka tarptautiniu mastu pripažintus vertybinių popierių rinkos reguliavimo bei priežiūros principus.

Vertybinių popierių komisijos
pirmininkė

Vilija Nausėdaitė

Komisijos pirmininko pavaduotojas

Vaidas Cibas

Komisijos pirmininko pavaduotojas

Vilius Šapoka

Komisijos narė

Lina Sajytė

Komisijos narys

Vaidotas Jonutis

Emitentų skyriaus vedėja

Aurelija Gasiūnienė

Prekybos priežiūros skyriaus vedėja

Olga Petrenko

Rizikos valdymo priežiūros skyriaus vedėja

Renata Babkauskaitė

Investicijų valdymo skyriaus vedėja

Ramūnas Kaklauskas

Teisės ir priežiūros skyriaus vedėjo
pavaduotoja

Jovita Sutkutė

Finansų skyriaus vedėja

Lina Butėnienė

Informacinių technologijų skyriaus
vyriausiasis specialistas

Edmundas Ralys

Ūkio tarnybos vedėjas

Rolandas Radzevičius